

نکته

رویکرد یونیسف درباره محدودیت اینترنت

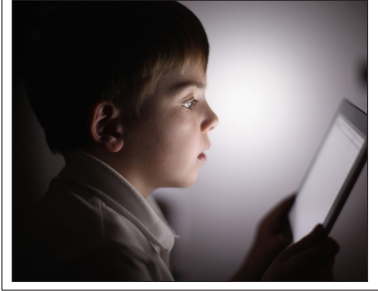
سازمان‌های بین‌المللی که در عرصه‌علم و آموزش و فرهنگ کشورها فعالیت می‌کنند، همواره مسائل مختلفی را که مردم دنیا با آن‌ها درگیر هستند، مورد مطالعه قرار می‌دهند. سازمان‌های یادشده تلاش می‌کنند تا از این طریق چشم‌اندازهای مناسبی را برای بهبود اوضاع علمی و فرهنگی و آموزشی در جهان پدیدار کنند. یکی از مسائل چالش‌برانگیز دنیای امروز، نفوذ سریع و بی‌وقفه اینترنت به همه ابعاد زندگی است که استفاده کودکان از آن، بخش مهم و قابل‌تأملی را تشکیل می‌دهد. یونسکو و یونیسف با توجه به اهمیت موضوع دسترسی کودکان به اینترنت و شبکه‌های اجتماعی، مطالعات و تحقیقات گسترده‌ای را در این زمینه انجام داده‌اند.

یونسکو در مقام بازوی آموزشی، علمی و فرهنگی سازمان ملل متحد، معتقد است که اینترنت می‌تواند به‌عنوان یک ابزار قدرتمند برای آموزش، یادگیری و توسعه فردی مورد استفاده قرار گیرد. با این حال، همچنین به خطرات ناشی از استفاده نادرست از اینترنت، از جمله آزار و اذیت آنلاین، دسترسی به محتوای نامناسب و اعتیاد به اینترنت، واقف است. یونسکو بر اهمیت آموزش مهارت‌های دیجیتال به کودکان و نوجوانان تأکید می‌کند تا بتوانند به‌صورت ایمن و موثر از اینترنت استفاده کنند. این سازمان از تدابیری حمایت می‌کند که محافظ کودکان در برابر خطرات آنلاین باشد، بدون اینکه دسترسی آن‌ها به اطلاعات را به‌طور کامل محدود کند. یونسکو اهمیت همکاری بین‌المللی برای ایجاد استانداردهای جهانی برای حفاظت از کودکان در فضای مجازی را مورد توجه قرار می‌دهد.

یونیسف به‌عنوان آژانس تخصصی سازمان ملل متحد برای کودکان، بر حقوق کودکان و نوجوانان در فضای مجازی تأکید دارد. این سازمان معتقد است که کودکان باید به اینترنت به‌عنوان یک ابزار برای یادگیری، بازی و ارتباط با دیگران دسترسی داشته باشند، اما در عین حال باید از حقوق آن‌ها در فضای مجازی نیز محافظت شود. یونیسف توجه همگان را به حقوق کودکان در زمینه حریم خصوصی، آزادی بیان و دسترسی به اطلاعات جلب می‌کند. این سازمان از ایجاد محیطی امن آنلاین برای کودکان حمایت می‌کند که در آن بتوانند بدون ترس از آزار و اذیت و سوءاستفاده از اینترنت استفاده کنند. همچنین یونیسف با دولت‌ها، شرکت‌های فناوری و سایر ذی‌نفعان همکاری دارد تا بتواند از حقوق کودکان در فضای مجازی محافظت کند.

با توجه به رویکردهای فوق، واضح است که هر دو سازمان بر اهمیت دسترسی کودکان و نوجوانان به اینترنت و در عین حال بر لزوم حفاظت از آن‌ها در برابر خطرات آنلاین تأکید دارند. با این حال، تفاوت‌هایی نیز در دیدگاه‌های این دو سازمان وجود دارد. مثلاً یونسکو بیشتر بر دسترسی آزاد به اطلاعات و ترویج سواد دیجیتال تمرکز دارد اما یونسف بیشتر به حقوق کودکان و حفاظت از آن‌ها در فضای مجازی می‌پردازد.

تحقیقات مختلفی که توسط این سازمان‌ها انجام می‌گیرد بر اساس عوارض احتمالی است که امکان دارد کودکان را در معرض آسیب‌های گوناگون قرار دهد. محتوای مبتنی بر خشونت، نفرت‌پراکنی، توهین‌های مذهبی و جنسیتی، تبلیغات هرزه‌نگاری، کودک‌آزاری، اقدامات تروریستی و... جزو مواردی هستند که کودک نباید با آن‌ها مواجه شود. آسیب‌دیدن کودکان به‌واسطه ارتباط با محتوای مضر، عوارض گوناگونی همچون افسردگی، میل به خشونت، انزوا، افت تحصیلی، کدر شدن رابطه با خانواده و اختلال در روند اجتماعی شدن را در پی دارد. بنابراین سازمان‌های بین‌المللی با تحقیقات خود و نیز برگزاری برنامه‌های مختلف آموزشی و علمی می‌کوشند تا کنشگران اجتماعی و سیاست‌گذاران را به‌سوی یافتن روش‌های مناسبی برای حفاظت از کودکان هدایت کنند.

از والدین کودکان قربانی آزار و اذیت آنلاین پرداخته است. به دنبال اعلام نتایج این تحقیقات، رسانه‌های داخلی در این کشور از ممنوعیت استفاده از تیک‌تاک توسط افراد زیر سن قانونی حمایت کردند. در نهایت مخالفان این نکته را مطرح می‌کنند که ممنوعیت کامل شبکه‌های اجتماعی برای افراد زیر سن قانونی، راه‌حل درستی برای مقابله با مشکلات ناشی از استفاده از این پلتفرم‌ها نیست. در عوض، باید به دنبال راهکارهای جامع‌تری بود که هم از کودکان محافظت کند و هم به رشد و توسعه آن‌ها کمک کند.

چالش‌ها

برنامه‌ریزی برای استفاده کودکان از اینترنت چالش‌های فراوانی را با خود دارد. به‌طوری‌که نمی‌توان بدون در نظر گرفتن شرایط فردی و اجتماعی، آزادی یا محدودیت ایجاد کرد. مثلاً همه‌گیری کرونا نشان داد که در وضعیت خاص، باید قوانین را به کناری نهاد و مطابق با شرایط زمانه پیش رفت. در آن اوضاع، کودکان باید بر بستر برخط درس می‌خواندند و دوران تحصیل خود را به‌صورت مجازی می‌گذرانند. از سوی دیگر تعیین سن دقیق برای استفاده از شبکه‌های اجتماعی دشوار است و ممکن است منجر به دور زدن قوانین توسط کودکان شود. فناوری‌های جدید به سرعت در حال تغییر هستند و تنظیم قوانین برای مقابله با این تغییرات بسیار چالش‌برانگیز است. همچنین فرهنگ استفاده از اینترنت در هر کشور متفاوت است و این امر می‌تواند بر نحوه اجرای قوانین تأثیر بگذارد.

محدود کردن دسترسی کودکان و نوجوانان به اینترنت و شبکه‌های اجتماعی، موضوعی پیچیده و چندوجهی است. هر کشوری باید با توجه به شرایط فرهنگی، اجتماعی و فناوری خود، رویکرد مناسبی را برای محافظت از کودکان در فضای مجازی اتخاذ کند. ترکیبی از آموزش، فیلترینگ محتوا، همکاری با شرکت‌های فناوری و ایجاد قوانین مناسب، می‌تواند به کاهش خطرات ناشی از استفاده از اینترنت توسط کودکان کمک کند.

راهکارها

بحث و بررسی‌های طولانی در خصوص چگونگی به‌کاربردن اینترنت در افراد زیر سن قانونی کارشناسان را وادار کرده تا مدام راهکارهایی را برای این امر تبیین کنند و به سبب تغییرات سریع شرایط، مدام آن‌ها را به‌روز کنند. یکی از راه‌های پیشنهادی متخصصان این حوزه، برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی برای آگاه‌سازی والدین و نوجوانان در مورد خطرات استفاده از شبکه‌های اجتماعی و نحوه استفاده ایمن از این پلتفرم‌هاست. روش دیگر اینکه والدین باید به‌صورت منظم فعالیت‌های آنلاین فرزندان خود را زیر نظر داشته باشند و با آن‌ها در مورد محتوایی که مشاهده می‌کنند صحبت کنند. توسعه فیلترهای هوشمند برای جلوگیری از دسترسی کودکان به محتوای نامناسب در شبکه‌های اجتماعی هم راه دیگری است که می‌تواند مفید واقع شود. در نهایت مدارس و خانواده‌ها باید با همکاری یکدیگر، محیطی امن و سالم را برای استفاده نوجوانان از اینترنت فراهم کنند.

آسیب‌قرار می‌دهند. از طرفی استفاده بیش از حد از شبکه‌های اجتماعی می‌تواند باعث کاهش تمرکز و افت تحصیلی در نوجوانان شود. با محدود کردن دسترسی به این پلتفرم‌ها، می‌توان به بهبود عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان کمک کرد. همچنین گذراندن زمان بیشتر با خانواده و دوستان و شرکت در فعالیت‌های اجتماعی می‌تواند به تقویت روابط بین فردی و رشد اجتماعی نوجوانان کمک کند. باید توجه داشت که اطلاعات شخصی کودکان در شبکه‌های اجتماعی می‌تواند در معرض سوءاستفاده قرار گیرد. با ممنوعیت استفاده از این پلتفرم‌ها، حریم خصوصی کودکان بهتر حفظ خواهد شد.

معایب

در مقابل حامیان محدودیت استفاده از اینترنت برای کودکان و نوجوانان گروهی دیگر بر این باورند که این امر با توجه به زیست‌جهان امروز ما نه ممکن است و نه درست. آن‌ها معتقدند شبکه‌های اجتماعی می‌توانند منبع ارزشمندی برای دسترسی به اطلاعات و آموزش باشند. با ممنوعیت استفاده

از این پلتفرم‌ها، نوجوانان از دسترسی به بسیاری از منابع آموزشی و اطلاعاتی محروم خواهند شد. دیگر اینکه تعاملات اجتماعی در شبکه‌های اجتماعی می‌تواند به نوجوانان کمک کند تا مهارت‌های ارتباطی خود را بهبود بخشند و با افراد مختلف آشنا شوند. با ممنوعیت استفاده از این پلتفرم‌ها، این فرصت از نوجوانان گرفته می‌شود. همین‌طور با گسترش روزافزون فناوری، دسترسی به اینترنت و استفاده از ابزارهای دیجیتال به یک مهارت ضروری تبدیل شده است. ممنوعیت استفاده از شبکه‌های اجتماعی می‌تواند باعث ایجاد شکاف دیجیتالی بین نوجوانان شود. از طرفی اجرای کامل ممنوعیت استفاده از شبکه‌های اجتماعی برای نوجوانان بسیار دشوار است. بسیاری از نوجوانان راه‌های مختلفی برای دور زدن این محدودیت‌ها پیدا خواهند کرد. در همین راستا پارلمان استرالیا طی تحقیقاتی تبعات رسانه‌های اجتماعی بر سلامت روان کودکان را بررسی کرده و به جمع‌آوری شواهدی

ممنوعیت جهانی شبکه‌های اجتماعی برای افراد زیر سن قانونی

بگذارید بچگی کنند

دارد و آن را مطلق می‌داند. آغاز این حرکت از سوی شرکت نیوز کورپ، بزرگ‌ترین ناشر مطبوعاتی استرالیا به ریاست روبرت مرداک، تحت کمپینی با عنوان «بگذارید بچگی کنند» صورت گرفت.

مخالفت غول‌های فناوری

وضع قوانین سفت و سخت در زمینه استفاده کودکان از اینترنت، خیلی به مذاق غول‌های فناوری خوش نمی‌آید. متا و تیک‌تاک از اینکه اگر مانع دسترسی افراد زیر سن قانونی به پلتفرم‌های خود نشوند باید جریمه‌های سنگینی تا مبلغ ۴۹.۵ میلیون دلار استرالیا (۳۲ میلیون دلار آمریکا) بپردازند خشنود نیستند.

اندی استون، سخنگوی متا می‌گوید: «این شرکت به قوانین استرالیا احترام می‌گذارد اما نگران روند تصویب این قانون است که با عجله و شتاب‌زده انجام گرفته و خیلی ملاحظات مانند تجربیات متناسب با سن و صدای جوانان به درستی در آن لحاظ نشده است.»

او افزود: «اکنون باید مشورت‌های سازنده‌ای در مورد تمامی دستورالعمل‌های مرتبط با این لایحه صورت گیرد تا نتیجه حاصله، بار سنگینی بر والدین و نوجوانان تحمیل نکند. به علاوه اینکه تعهدی وجود داشته باشد که این مقررات در تمام برنامه‌های کاربردی شبکه‌های اجتماعی مورد استفاده نوجوانان به‌طور یکسان اعمال شود.» نمایندگان تیک‌تاک و ایکس، که دولت گفته است تحت تأثیر این ممنوعیت قرار خواهند گرفت، هنوز در این خصوص اظهارنظر نکرده‌اند.»

مزایا

یکی از مهم‌ترین دلایل حمایت از ممنوعیت شبکه‌های اجتماعی برای کودکان، حفاظت از آن‌ها در برابر خطراتی است که در این فضا وجود دارد. مواردی مانند آزار و اذیت سایبری، دسترسی به محتوای نامناسب، اعتیاد به اینترنت و افسردگی از جمله تهدیداتی هستند که کودکان را در معرض

گزارش	سمیرا مرادی
	روزنامه نگار

با گسترش روزافزون شبکه‌های اجتماعی و نفوذ عمیق آن‌ها در زندگی روزمره افراد، به‌ویژه کودکان و نوجوانان، بحث پیرامون محدودیت سنی برای استفاده از این پلتفرم‌ها به یکی از دغدغه‌های اصلی والدین، مربیان و سیاست‌گذاران تبدیل شده است. برخی معتقدند که ممنوعیت کامل شبکه‌های اجتماعی برای افراد زیر سن قانونی می‌تواند از آن‌ها در برابر خطرات احتمالی همچون اعتیاد، آزار و اذیت آنلاین و مواجهه با محتوای نامناسب محافظت کند. در مقابل، عده‌ای دیگر بر این باورند که چنین محدودیتی می‌تواند به رشد اجتماعی و ارتباطی نوجوانان آسیب رسانده و آن‌ها را از دسترسی به منابع آموزشی و اطلاعاتی مهم محروم کند.

دنیای کودکان امروز با نسل‌های گذشته بسیار متفاوت است. آن‌ها در آغازین سال‌های زندگی خود با فناوری و چگونگی استفاده از ابزار دیجیتالی آشنا می‌شوند و در شبکه‌های اجتماعی و اینترنت با انبوهی از اطلاعات، تصاویر، سرگرمی‌ها و موارد آموزشی روبه‌رو هستند. اینترنت اما اقیانوسی بی‌انتهاست؛ اگر در آن امکان ماهی‌گیری وجود دارد، در کنارش احتمال حمله کوسه را هم باید در نظر گرفت. همین موضوع است که طی چند دهه خانواده‌ها، مدافعان حقوق کودکان، جامعه‌شناسان و سیاست‌گذاران را راحت نگذاشته است. اندیشیدن به اینکه کودکان چقدر و چطور باید از اینترنت استفاده کنند همواره محل بحث بوده و نظرات مختلفی درباره آن داده شده است. از طرفی تغییر گذران دوره کودکی در مقایسه با نسل‌های پیشین، متخصصان را برآن داشته که درباره ک و کیف این پدیده واکاوی‌هایی انجام دهند. کودکان و نوجوانان این عصر دیگر در کوچه‌ها به دنبال یکدیگر نمی‌دوند و خسته و کوفته به خانه بازمی‌گردند. بچه‌های امروز دوستان خود را فقط در کوچه و مهدکودک و نیمکت‌های مدرسه پیدا نمی‌کنند، بلکه دوستان زیادی در فضای مجازی دارند که هرگز آن‌ها را نمی‌بینند. این اتفاق به‌طور حتم عوارض خاص خود را بر فرایند اجتماعی شدن کودکان دارد. به‌گونه‌ای که زیست و ذهن این قشر را متأثر می‌کند. بر مبنای این همین بحث‌ها تاکنون تمهیدات مختلفی برای نوع استفاده کودکان و نوجوان از اینترنت اندیشیده شده است. بعضی از این تمهیدات مفید بوده و بعضی نه. اواسط نوامبر سال ۲۰۲۴ (چیزی حدود دو ماه پیش) بود که استرالیا با وضع قانونی تازه، استفاده از شبکه‌های اجتماعی را برای افراد زیر ۱۶ سال ممنوع اعلام کرد. این خبر دوباره بحث نحوه استفاده افراد زیر سن قانونی از اینترنت را داغ کرد. براساس نظرسنجی‌های انجام شده، حدود ۷۷ درصد مردم استرالیا با اجرای این قانون موافق هستند. این در حالی است که گروه‌هایی با محور قراردادن موضوع خدشه وارد شدن به آزادی بیان و حریم خصوصی با وضع چنین قانونی مخالف هستند؛ اما ظاهراً استرالیا بر اجرای قانون مذکور اصرار

امروزه اینترنت و شبکه‌های اجتماعی، جزء لاینفک زندگی انسان است. گوشی‌های هوشمند راه خود را به دورافتاده‌ترین روستاها هم باز و اتصال به اینترنت را ممکن کرده‌اند. افراد جامعه از کوچک و بزرگ با چند کلیک ساده، به پهنه بیکرانی از داده‌ها دسترسی پیدا می‌کنند. این امر مانند هر پدیده دیگری وجوه مثبت و منفی زیادی را در دل خود نهفته دارد. استفاده کودکان و نوجوانان از اینترنت یکی از مسائلی است که جهان نو نسبت به آن حساسیت‌های بالایی دارد. بر همین اساس بسیاری از کشورها به اهمیت تنظیم مقررات و ایجاد محدودیت‌هایی برای محافظت از کودکان و نوجوانان در فضای مجازی پی برده‌اند.

رویکردهای کلی

برخی کشورها سن مشخصی را برای استفاده از شبکه‌های اجتماعی تعیین کرده‌اند. به عنوان مثال، استرالیا اخیراً سن ۱۶ سالگی را به‌عنوان حداقل سن برای استفاده از بسیاری از شبکه‌های اجتماعی تعیین کرده است. بسیاری از کشورها از فیلترهای محتوا برای جلوگیری از دسترسی کودکان و نوجوانان به محتوای نامناسب، خشونت‌آمیز یا مستهجن استفاده می‌کنند. برخی کشورها بر روی آموزش والدین و معلمان در زمینه نحوه استفاده ایمن از اینترنت و نحوه مراقبت از کودکان در فضای مجازی تمرکز دارند. کشورهایی هم با شرکت‌های فناوری همکاری می‌کنند تا ابزارها و فناوری‌های جدیدی برای محافظت از کودکان در فضای مجازی ایجاد کنند.

قوانین کشورهای مختلف

چین: چین یکی از کشورهایی است که قوانین بسیار سختگیرانه‌ای در زمینه استفاده از اینترنت دارد. این کشور